

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2016/17:3593

av **Karin Enström m.fl. (M)**

med anledning av skr. 2016/17:62 Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i svensk utrikespolitik

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma i en skrivelse med klara prioriteringar och mål som är möjliga för riksdagen att följa upp och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen anger att man vill ta ett helhetsgrepp om mänskliga rättigheter i hela utrikespolitiken. Det borde leda till att det av skrivelsen ska framgå vilka mål som finns för utrikes- och säkerhetspolitiken men även för det internationella utvecklingssamarbetet och handels- och främjandepolitiken. Detta är inte fallet.

Mänskliga rättigheter utmanas i dag i stora delar av världen och vi ser en global tillbakagång. Internationella åtaganden ifrågasätts och omtolkas. Deras universella status erkänns inte. Allt fler auktoritära stater och politiska krafter hotar på nytt de landvinningar som uppnåtts. Inte minst gäller det demokratiska fri- och rättigheter samt olika minoriteters mänskliga rättigheter.

Regeringen har sedan sitt tillträde inte redovisat några rapporter om läget för mänskliga rättigheter i länder och regioner. Den årliga rapporteringen har upphört. Nu redovisar regeringen översiktligt sin syn på en omvärld i förändring. Denna ger liten vägledning för de utmaningar som regeringen ser och den blir väldigt översiktlig och på flera håll otydlig. Av skrivelsen framgår att regeringen ska vidga rapporterna och lägga större vikt vid demokrati och rättsstatens principer men det framgår inte om regeringen avser att göra en årlig rapportering. Vi anser också att rättsstatens principer bör förtydligas och stärkas. Det bör också kompletteras med vikten av transparens.

Om de breddade rapporterna kommer att likna den genomgång som görs av läget i omvärlden i denna skrivelse blir de så oskarpa att de inte går att följa upp eller ta ställning till. Men om så blir fallet kommer deras användbarhet att minska. Skrivelsen

berör översiktligt världen. Vikten av EU-samarbete är inte tydlig. Vad som är EU:s ansvar och vad EU ska göra måste förtydligas. EU är vår viktigaste utrikespolitiska plattform.

För Europa och dess närområde omnämns länder men situationen i Ungern och Polen samt även Ryssland behandlas begränsat, exempelvis hur mediasituationen beskrivs. Här berörs länder som Ryssland, Azerbajdzjan, Vitryssland och flertalet länder i Centralasien med att statsapparaten utövar ”stor makt över medierna”. Vad som kan och bör göras inom ramen för det östliga partnerskapet nämns inte heller. Att Vitryssland fortsatt är en diktatur kan det inte råda någon tvekan om.

Turkiet har helt utelämnats; det kan finnas skäl till det men Sverige måste vara tydligt mot Turkiet angående respekten för mänskliga rättigheter och att de ska gälla lika för alla grupper.

I avsnittet om Latinamerika och Karibien, för att nämna ett annat avsnitt, nämns att det vad gäller medie- och yttrandefriheten ”på en del håll” kan skönjas en negativ trend. Venezuela omnämns inte över huvud taget och Kuba nämns som det ”enda undantaget” från att presidenter är folkvalda i en mening som anger att det demokratiska styrelseskicket nu är normen.

Beskrivningen av och åtgärder gentemot Nordkorea bör ytterligare skärpas.

När det gäller jämställdhet talas det om kvinnors försörjning men inte kvinnors möjlighet att driva företag, vilket är en rättighet många kvinnor i världen saknar. Det är också helt felaktigt att regeringen hävdar att detta är första gången kvinnors rättigheter lyfts upp. Kvinnors rättigheter var en stor och prioriterad fråga för alliansregeringen i utrikespolitiken vilket bl.a. tog sig uttryck i utformandet av fokus på resolution 1325 samt i de biståndspolitiska strategierna. I sin helhet är det mycket anmärkningsvärt att regeringen inte kan erkänna tidigare regeringars arbete utan anser sig ta tag i saker för första gången när så mycket har gjorts av tidigare regeringar. Det är inte trovärdigt. På regeringen låter det som om alliansregeringen inte bedrev något framgångsrikt fredsarbete eller bidrog till internationella avtal. Ett exempel som kan nämnas är Arms Trade Treaty.

Gällande ICC delar vi regeringens problembeskrivning och risken är tyvärr överhängande att ytterligare länder lämnar Romstadgan. Arbete bör därför inte bara fokusera på att fler länder ansluter sig utan även på att de som har ratificerat stadgan stannar kvar. Vidare kan mycket mer göras inom ramen för ICC för att skydda vittnen.

Utifrån den omvärldsbild regeringen anger lyfts yttrandefrihet, demokratiska politiska institutioner och processer och det civila samhällets utrymme för att skapa inkluderande och demokratiska samhällen. På vilket sätt regeringen avser att driva detta framgår inte tydligt. Det går inte heller att utläsa om det gäller utvecklingsamarbete, handel och främjande eller utrikes- och säkerhetspolitiken. På liknande sätt behandlas t.ex. avsnitten Lika rättigheter för alla och Trygghet, rättvisa och ansvar.

Vår politik utgår från alla människors frihet och lika värde. De mänskliga rättigheterna omfattar varje person och begränsar staters makt över individen. Vi tar vår utgångspunkt i den enskilda människan, snarare än i systemen, när vi utarbetar vår politik. Därför är främjande och försvar av de mänskliga rättigheterna en kärnuppgift för oss och något som ska genomsyra all vår politik.

De mänskliga rättigheterna omfattar dels de medborgerliga och politiska rättigheterna, dels de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna. Tillsammans utgör de en helhet som måste respekteras för att människor ska kunna utveckla sin fulla potential. Det är i de länder där medborgerliga och politiska rättigheter respekteras som

marknadsekonomi har kunnat utvecklas och skapa tillväxt och välstånd. Vårt långsiktiga utrikespolitiska fokus måste därför ligga på att främja respekten för de medborgerliga och politiska rättigheterna, för att på så sätt skapa förutsättningar för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Moderaterna anser därför att det är av yttersta vikt att fokusera på centrala utmaningar inom mänskliga rättigheter – politiska, religiösa och opinionsfriheter, den demokratiska kulturen, minoriteters rättigheter och oberoende rättssystem. Det är viktigt att arbeta inom EU och med likasinnade för att utveckla och värna dessa fri- och rättigheter. Regeringen måste tydligt prioritera, visa mål och medel för hur hela utrikespolitiken ska samverka för att nå målen. Det framgår inte tydligt av skrivelsen och av den anledningen bör således regeringen återkomma till riksdagen med preciseringar möjliga att följa upp.

Karin Enström (M)

Sofia Arkelsten (M)

Göran Pettersson (M)

Margareta Cederfelt (M)